

SCO

Biblioteca Universității

NOUA

Revista pedagogică a Corpului didactic primar din Jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Director: Gh. Tulbure.

Abonamente
Pe an Lei 20
Pe 1/2 an Lei 10
Redacția și Administrația la birou
Revizoratului.

Școala noastră de ucenici.

Ne aflăm în sezonul expozițiilor școlare.

Incepând cu modesta grădiniță de copii până la școala cea mai înaltă și mai bine reputată, fiecare institut ține să arate marelui public tot ce se poate în vederea din activitatea sa de peste an. Sunt semnele unei direcții proaspete și sănătoase pentru îndrumarea învățământului. În vremea din urmă, după cum știm, se acordă tot mai multă importanță și se deschide teren tot mai larg așa numitelor dexterități și lucrului de mână, în școală. Este tendința de a se lega școala cu viața și a dezvolta în școlari dragostea și interesul de muncă fizică. Acestea sunt așanumitele *expoziții didactice*. Ele se aranjează la toate școlile — mai ales la cele de fete — cu finea anului școlar, pentru a se învedera hărnicia și dexteritatea la care au ajuns pe terenul îndeletnicirilor practice.

Am asistat zilele acestea la o expoziție a școlii noastre de ucenici din Oradea-mare. În școlile de ucenici dexteritățile sunt transformate în profesii. Expoziția școlii de ucenici (de care vorbim mai pe larg într'un alt articol) avea deci un *caracter profesional*, obiectele expuse fiind rezultatul muncii și a priceperii speciale a unor ucenici și candidați de maeștrii, cari se pregătesc în chip teoretic și practic expres pentru cariera industrială.

Corpul didactic al școlii de ucenici a avut o bună inspirație când a aranjat această expoziție. Cu mărfuri și produse din toate breslele, — vr'o 60 la număr, — câte există în orașul nostru. Iată pentru ce:

Înainte de război, sub regimul trecut, astfel de expoziții se aranjau regulat. Rezultatele lor erau tot mai mult apreciate, și grație sprijinului efectiv, pe care-l primea din partea primăriei orașului, școala de ucenici, pe atunci „comunală“, se ridicase la un nivel ca puține alte școli similare din țară. De vr'o zece ani încoace școala n'a mai putut aranja expoziție. Cauza de frunte a fost firește războiul și consecințele lui, care au paralizat aproape cu totul munca productivă. Abia acum începe procesul de înțărare și revenire la

normal. Școala de ucenici a ținut să dovedească, că știe să păstreze continuitatea cu trecutul. Expoziția la care am asistat a fost prima probă, că la școala de ucenici se depune o muncă serioasă și că ea este și astăzi la nivelul la care se găsea în momentul când a trecut în administrația statului românesc. Iată unul din scopurile pentru cari s'a aranjat expoziția.

Dar a mai fost un punct de vedere, de care s'au călăuzit aranjatorii. În trecut, o știm foarte bine, ucenicii români din Oradea-mare erau în număr dispărent. Țăranul nostru nu prea-și trimite copilul la „meșteșug“. Din păcate, ignoranța a disprețuit totdeauna meseria și munca productivă. Cei câțiva ucenici de meserii pripășiți de prin satele noastre românești, trăiau ca niște fii pierduți și rătăciți prin suterenurile mahalalelor. De cele mai multe ori ei se pierdeau, cu nume și cu suflet cu tot, în marea masă a ucenicilor de neam străin. Astăzi, grație evenimentelor istorice, situația s'a schimbat și pe terenul acesta în favoarea noastră. Era timpul suprem. Școala de ucenici meseriași și industriali din Oradea este cercetată astăzi de vreo 600 de elevi români, cari fac aproape 50 de procente din numărul ucenicilor de alt neam. Este fără îndoială o etapă și un progres, care trebuie să ne umple de mulțumire și de nădejde. Aceștia sunt viitorii maeștrii români, cari vor naționaliza industria acestui colț de țară. Aproape toți sunt băieți dela sate, cari de când s'au pomenit, din moși strămoși, n'au prins în mână decât doar coarnele plugului, furca și toporul. Cei mai mulți au venit la școală complet analfabeți. Copii săraci și orfani, mulți dintre ei n'ar fi venit dacă nu știau că la Oradea este un „cămin de ucenici“, unde primesc gratuit casă și masă. Am văzut acum la expoziție și lucrări de ale acestor ucenici români și am avut un nou prilej să admir comoara de talente și dexterități, care zace ascunsă în păturile de jos ale poporului nostru. Scopul național al expoziției a fost deci *ca lumea românească din Oradea să ia cunoștință de existența acestor ucenici. cari vor fi maeștrii români*

ai Bihorului de mâine. 600 de ucenici sunt astăzi. Mâine vor fi 1000, poimâine 2000! Iată armata cu care noi, un popor de sate, va trebui să cucerim orașele, cari încă nu sunt ale noastre. Atunci, când aceste sute de ucenici români vor ajunge măestri, deschizând ateliere proprii, atunci va fi Oradea româniată. Pentru că numai atunci vom avea cu adevărat firme românești, grai românesc și o mică burghezie românească. Până atunci toate străduințele noastre de a pune stăpânire asupra orașului sunt efemere și iluzorii. România întregită și special Ardealul nu se poate consolida nici cu ceata lăcustelor, cari câștigă fără să muncească și cari au reușit să „românizeze” cel mult cafenelele, nici cu pătora funcționarilor, cari robotesc fără să câștige uimimul de existență. Ea va înflori numai prin munca productivă a acelor, cari câștigă în raport direct cu energia și priceperea, pe care o depun în meseria lor. Țara Românească este în adevăr o comoară, dar o comoară îngropată în pământ. Bogățiile ei trebuie desgropate și puse în valoare. Aceasta este în funcție de știința și de capacitatea noastră de muncă, dar și de măsura, în care poporul nostru va ști să aprecieze și să îmbrățișeze meseriile. Expoziția pe care am văzut-o m'a făcut să mă gândesc mai adânc la importanța școalelor de ucenici și să constat, că *acest tip de școală este chemat să rezolve la noi latura cea mai însemnată din marea problemă a consolidării neamului, care trebuie să ne preocupe pe toți. Da, în aceste școli, ca și în atelierele de unde se strâng elevii lor, se plămădește viitorul României de mâine, care din Românie primitivă și pur agrară ce este, va trebui să se prefacă într-o Românie mai industrială și mai occidentală. Expoziția școlii de ucenici a făcut proba că începutul este bun, temeliele sunt puse și ghița indifferenței de veacuri a poporului nostru s'a spart. Românul dela sate a început să îmbrățișeze meseriile.*

Am făcut aceste reflexiuni pentru dascălii noștri rurali pregătitori de elevi pentru toate școlile. Îi sfătuiesc și cu prilejul acesta să îndemne pe țărani, în tot chipul și la toate ocaziile, ca să-și trimită băeții la meserii. Să se scoată din capul lor falsul prejudiciu, că „dacă nu înveți, te trimit la meșteșug”. Nu. Să-l trimită la meșteșug nu numai pe băiatul, căruia nu-i place cartea, ci tocmai pe copilul cel bun și harmonic, căruia vrea să-i asigure un viitor cinstit. Iar cine vrea ca pruncul său să aibă în țara aceasta un trai cu tihnă și mulțumire să nu-l facă nimic altceva, decât măestru industriaș. Aceasta e convingerea mea.

Gh. Tulbure.

Aviz.

Mulți dintre învățători încă nu au înaintat listele de colectă pentru fondul „Dr. Petru Șpun”. — Sunt poftiți a le înainta imediat.

Revizor școlar.

Importanța școlii de ucenici.

(În legătură cu expoziția Școlii de ucenici din Oradea-mare.)

Una dintre problemele cele mai importante a a consolidării unui stat, desigur, este problema industriei și în special — într'un stat național — că în a cui mână este această industrie. — De aceea în statele, cari au recunoscut importanța acestei probleme, pe creșterea ucenicilor meseriași s'a pus pond deosebit, organizându-se școli speciale, unde ucenicii angajați la patroni de diferite bresle, pelângă cunoștințele practice câștigate la aceștia, li se dă cunoștințele teoretice și educația socială.

Astfel și Ungaria a organizat astfel de școli, în special în centrele industriale.

Sub stăpânirea maghiară copiii românilor în număr foarte restrâns se dedicau meseriilor, parte pe motivul că înșiși nu înțelegeau rostul unei meserii în mare parte însă, pentru că meseriașii străini nu-i, primeau pe copiii români, fiindcă românul era prezentat ca un element lipsit de cultură, lenș chiar. Puținii ucenici români ajunși la meserii se pierdeau, ba se contopeau chiar în numărul mare al meseriașilor străini, primind cultură străină, suflet străin. Astfel se poate explica faptul, că în Oradea-mare, oraș cu un jur absolut românesc, abia avem 5—6 meseriași români și și aceștia pierduți printre mii de meseriași străini. Acum însă, când accesul la carte românească este deschis, când lumea a început să aibă nevoie de noi, iată, că ucenicii meseriași români se înmulțesc an de an nu numai pentru că părinții văd o mai bună rentabilitate a acestui fel de a câștiga, iar înșiși meseriași străini primesc mai bucuros pe ucenicii români, despre cari s'au convins că sunt mai ageri și mai agili, deci mai utilizabili.

Acești ucenici însă fiind angajați la patroni străini, în atelierul, familia patronului sunt într'un mediu străin, deci nu primesc o cultură românească. Oricine poate înțelege dar, că școala are menirea de a le da creșterea în spirit patriotic-național, contrabalansând influența diferitelor curente eșite din organizațiile muncitorești.

Una dintre cele mai bine organizate școli de aceasta categorie este școala de ucenici din Oradea-mare.

La preluarea acestei școli autoritățile școlare au avut o grijă deosebită că mâinile cui să se încredințeze. Și că alegerea a fost una dintre cele mai norocoase ni-o dovedește frumoasa dezvoltare a școlii în ultimii patru ani, și în special expoziția aranjată la această școală.

Această expoziție s'a inaugurat în mod solemn în 14 Iunie la orele 4 p. m.

Direcțiunea școlii s'a îngrijit să fie invitate toate oficialitățile, ca lucrările și roșul acestei școli să fie cunoscute și apreciate în cercuri cât mai largi.

Actul de inaugurare a fost onorat prin prezența Preasfințitelor episcopi R. Ciorogariu, V. Frențiu și

F. Stan, apoi dnul și dna general Olteanu, dl prefect al poliției A. Catana, dnul consilier J. Candrea, dni dr. Rusu, dr. Chidioșan, Mărcuș Ștefan, S. S. Tămăian, dl Vașca Inspectorul muncii, și mulți alții profesori, învățători și o samă de meseriași.

Publicul s'a adunat în sala mare de desemn, unde s'a ținut o mică festivă de inaugurare, unde după vorbirea de deschidere a dlui revizor Gh. Tulbure, harnicul director J. Muth a vorbit despre importanța școlii, apoi elevii au recitat vre-o câteva poezii și au executat vre-o câteva cântări în cor, condus de prof. M. Sălăjan.

După aceasta întreg publicul a trecut pe rând în salele de expoziție, admirând lucrurile expuse.

În primele două sale sunt expuse desemele ucenicilor de lăcătuși, mecanici, zidari etc. Precizunea și frumusețea acestor desemnuri este impunătoare.

În sala a treia sunt expuse lucrările ucenicilor de tâmplari, ferari, mecanici, electricieni, bijutieri, cofetari. Aceste lucruri cu sistem aranjate au plăcut mult ochilor. Mobile, unelte economice și casnice, instalații electrice, bijuterii și alte multe lucruri frumos lucrate. Unele au și fost vândute imediat.

În sala a patra sunt expuse lucrări de ale croitorilor, modistelor, cizmarilor.

În sala a cincea sunt expuse lucrările brutarilor, măcelarilor, jambonierilor, lucrări gustate de oaspeți servite de ucenici chelneri.

„Lucrările expuse toate sunt confecționate de înșiși ucenicii meseriași?”

Nu cu puțină plăcere și bucurie am putut să vedem între multele obiecte expuse, lucrări executate de ucenicii români, abia de un an veniți la meserii. Aceste lucrări dau dovadă de vitalitatea românului și priceperea ce o dovedește în toate ramurile de câștig.

Ca încheiere cuvine-se să spunem o vorbă de laudă pentru cei ce conduc această instituție și cari au aranjat expoziția.

Nu avem cuvinte de laudă pentru harnicul și neobositul director dl *Muth Iuliu*, care și-a depus întreg sufletul pentru prosperarea și romanizarea acestei școli. Și dacă această expoziție este atât de bine succasă, se poate atribui în cea mai mare parte agilității Dsale. Ajutat de un harnic corp didactic dovedește, că speranțele depuse de autorități în activitatea dăului au fost juste.

Munca Dsale se apreciază prin ea însăși și dacă va continua pe calea începută își va crea un renume în instrucția română.

Dnii institutori Emil Pop, Ioan Pop, Ghenghe Ludovic, Derivei Emeric, Petraș Ioan, Matko Beniamin, și Mikes și-au luat fie care partea sa din aranjarea expoziției.

Laudă lor.

Publicul s'a dapărtat mulțumit și convins, că la această școală se muncește pentru binele țării și a neamului.

C.

Preoți — învățători.

Starea culturală nemulțămitoare, în care se găsește neamul nostru, răzbit acum la libertate, stăpân pe sine și pe soartea sa din viitor, ne silește să ne gândim și la această problemă: de a introduce pe preoți în învățământul primar. Când s'au înființat multele școli secundare, pentru a satisface dorul de cultură și de lumină a zecilor de mii de copii, ce au dat năvală spre orașe, biserica a fost gata să jertfească dintre slujitorii ei mulți, în mare parte cei mai buni, pentru a-i trimite la catedră. Acum simțim nevoia de a merge un pas mai departe pentru a pune pe drumul culturii vieța satelor, a maselor mari începând cu temei, dela copii. Nevoile culturale ale neamului nu pot aștepta până ce școlile normale ale țării vor da un număr suficient de dascăli, ca să nu rămână sat și școală fără învățător. În vremea aceasta de tranziție simțim îndemnul de a veni în ajutorul operei culturale, prin aplicarea preotului, ca învățător în școala sătească.

Această îmbinare a chemării de păstor de suflete cu aceea de luminător al celor mici, o socotesc de cea mai folositoare pentru biserică ca și pentru școală.

Prin aplicarea preoților în școală s'ar înlătura în mare măsură lipsa de învățători și atâtea școli cari stau azi părăginite, sau sunt date pe mâni nechemate, și-ar putea deschide porțile, ca să primească pe vârstarele tinere ale neamului pentru a învăța carte. Cu o bună repartizare aproape n'ar mai rămânea sat, în care să nu se răspândească lumină și învățătură de un preot, sau de un învățător. Și astfel am fi porniți pe drumul drept, care duce la împuținarea numărului analfabeților, și azi încă, înspăimântător de mare.

Școala ar mai câștiga încontestabil prin duhul ce s'ar sălășlui în această instituție, prin prezența preotului acolo, împotriva curentelor nefavorabile, ce s'au ivit pe ici pe colea, în contradicție cu tradiția acestei instituții care, în tot trecutul ei de până acum, a stat cu devotament în slujba religiozității ca și a culturii, deopotrivă.

Preotul nostru, crescut în seminariile ce adăposteau alături pe candidații de preoție și pe viitorii învățători, urmând mai totdeauna paralel și cursurile de pedagogie, are pregătirea deplină pentru a face pe învățătorul, nu numai pe temelul culturii sale generale, ci și în baza studiilor pedagogice, pe cari le-a făcut. Mai mult, majoritatea covârșitoare a preoților și-a început cariera publică, ca învățători, unii stând la catedră chiar un lung șir de ani.

Și azi, în instituttele noastre teologice, se fac cursuri sistematice de studiu pedagogic, încât absolvenții pleacă în viață cu solide orientări teoretice.

Introducerea preotului în învățământ ar mai avea apoi darul să refacă și raportul de bună înțelegere a celor doi factori culturali ai satelor, preot și învățător. În timpul din urmă relațiunile între reprezentantul bisericii și al școlii, apoi participarea lor împreună,

la conferențele și întrunirile învățătoresți, schimbul de păreri și lămuriri reciproce nu se poate să nu-i înfrățască iarăș în slujba operei de cultură și educație, pe care sunt chemați să o săvârșească.

Dar la fel ar câștiga și biserica. Introdus în școală preotul se va desbăra de atâtea alte preocupări, mai puțin potrivite cu prestigiul și chemarea lui, dar cărora trebuia să urmeze pentru a putea face față cerințelor vieții. În locul gospodăriei care îl reclama în cele mai multe cazuri și munca brațelor, în locul negoțului, care a ademenit pe mulți și dintre preoți, în loc de a se umili într-o cancelarie, la o slujbă de bancă, uitând, sau neglijând datoria de a-și spori capitalul intelectual prin studiu, preotul, aplicat la catedră, se va întoarce iarăș la îndeletnicirea cu cartea, întâi pentru a face față cerințelor catedrei și, pe urmă, revinerea aceasta îi va reînprospăta de bună seamă și dragostea și stăruința la un mai intensiv studiu teologic. Așa va câștiga o înviore din introducerea preotului în școală și cultura preoțimii, care nu va întârzia să-și arate roadele și pe teren bisericesc; mai mult decât până acum.

Piedicile, ce s'ar putea invoca împotriva unei astfel de orânduri, sunt numai închipuite, și în rări cazuri reale; acolo doară, unde parohiile sunt prea extinse și prea mari. În astfel de sate, ce dau destul de lucru prin numărul mare al credincioșilor, preotul va rămâne numai la chemarea sa de păstor, dar în celelalte multe, oamenii se vor da ușor să țină cont, în trebuințele lor sufletești, că preotul are ciasuri legate la școală, și nu poate fi smuls de acolo, fără o scădere simțită de copii lor. Dacă în alte împrejurări n'ar avea considerații, când e vorba de copilul lui, nu e părinte care să nu se potrivească interesului, ce îl privește și pe el.

Acest gest nou al bisericii românești, va trebui să trezească interesul cuvenit și la factorii de stat cari nu vor întârzia să onoreze după dreptate ajutorul pe care biserica îl îmbie țării și pe teren cultural.

Iar pentru preoțime ar fi un mijloc de ameliorare a stării sale materiale precare, pentru care nu se găsește altfel un remediu de îmbunătățire mai simțită și imediată. Suntem convinși că statul va înțelege și va răsplăti după merit munca îndoită, pe care ar depune-o preoțimea, în școală și în biserică.

Prin crearea tipului de preot-învățător s'ar înlătura și anomalia rezultată din introducerea sistemului de învățător-preoți care păstrându-și neatinsă situația de învățător, mai are și întreaga dotație a preotului, căruia îi ține locul, (afară de sporuri) și prin aceasta întrece cu mult pe preotul bacalaureat, rămas în inferioritate, deși cu pregătire superioară.

De sine înțeles această normă ar fi numai de durata vremii de tranziție, până-ce se vor îndesi rândurile învățătorilor ca să poată satisface necesitățile școlii românești; și până când factorii dela cărma statului vor ajunge să înțeleagă și să se pătrundă de

rolul important pe care îl are preotul în viața neamului, ca păstor de suflete ca educator al mulțimii și îndrumător al vieții spirituale și, în înțelegere cu conducerea bisericească, i s'ar crea și o situație materială suportabilă, pentruca să se poată dedica cu tot sufletul chemării sale.

Până când autoritatea noastră bisericească ar lua contact cu reprezentanții statului pentru a rezolvi norocos problema introducerii în școală a preotului, eu recomand cercurilor noastre preoțești să facă chestiunea obiect de studiu la întrunirile pe despărțăminte și la cercurile religioase, ca la vreme, pe toamnă, să fim împrieteniți cu ideea de a intra în școală ca să aducem un nou serviciu țării și o nouă binefacere neamului.

Preot **P. Morușca.**

Salarul unic. *)

Nu mai fim să discutăm chestiunea salarizării noastre, pentrucă ea planează atât în atmosferele mai înalte din învățământul primar cât și în cercurile mari și mici ale învățătorilor, astăzi din nefericire divizați în mai multe grade. Colegii bătrâni ar dori o sporire a salariului lor cu un procent cât mai mare, ceilalți, tinerii doresc măcar să ajungă a fi remunerați cu ceea ce primesc de pildă învățătorii cu salariul de bază de 1000 Lei. Ministerul Instrucțiunii își dă toată silința să menție această distincțiune creată, nu știu după cari principii de echitate. Acum, cum am zis, pentrucă chestiunea salarizării este pusă în discuție, ne permitem a o discuta și a o comenta așa după cum merită și încercăm a expune colegilor de toate gradele, principiile cari corespund cu echitatea.

Să vedem: de ce Ministerul face distincție referitor la remunerația învățătorilor, aceasta s'ar expl'ca cam prin faptul că învățătorii tineri sau cei cari au vre-o doi sau trei ani de învățământ și cari păstrează încă neepulzat focul sacru și însuflețirea pentru progresele pedagogiei căpătate încă din Școala Normală și însușite prin autocultivare, să nu poată munci pe ogorul întelenit al școlii primare cu toată abnegațiunea, așa după cum, trebuie să lucreze un învățător ce face cinste numelui său și chemării sale.

Învățătorul tânăr cu cel 1000 Lei inclusiv sporurile de diferite naturi, abia poate să-și hrănească corpul, necum spiritul său pe care trebuie să-l menție ca izvor neșecat de lumină și entuziasm. Ministerul nu vrea ca un tânăr absolvent să fie egal plătit cu colegul bătrân care are 20—35 ani de serviciu și care a adus și aduce atâtea servicii reale bunului mers al învățământului în general și al controlului — în special, toate aceste servicii în schimbul deosebirii de salar ce există între tineri și bătrâni.

*) „Școala” din Cernăuți publică acest articol de interes general. Il redăm și noi ca și învățătorii noștri să-și spună cuvântul.

Or, nu este această salarizare echitabilă. Noi învățătorii, tinerii și bătrânii muncim la fel, răspunderea în fața conștiinței noastre și în fața controlului este aceeași, apoi toți suntem absolvenții aceleiași Școli Normale și ca consecință logică urmează să fim salariați toți la fel. Salarul de bază trebuie să fie egal și pentru tânăr și pentru bătrân. Învățătorii cu vechime beneficiază de gradație din 5 în 5 ani ca răsplata a muncii lor depusă din an în an. Prin urmare se impune salarul unic pentru întreaga învățătorime. Și tânăr și bătrân dintre colegi vor înțelege că chestiunea salarului unic, cum au profesorii de licee, magistrații și alte categorii speciale de funcționari ai poporului mai mult decât al Statului, este o chestiune de mare importanță pentru viitorul învățătoresc. Aceasta ar fi un pas înainte a organizației noastre profesionale. Apoi viitorii învățători nu vor mai avea de simțit deosebirea în materie de remunerație a muncii lor incomensurabile în învățământul primar. Asociația noastră din județul Cernăuți, după o apreciere justă a acestei chestiuni a adaptat principiul salarului unic. Ea va adresa un memoriu prin Asociația centrală a regiunii noastre către forurile în drept pentru ca aceste să judece corect acumula formarea noului sistem de salarizare a învățătorilor și poate și „curba” domnului Lalescu ar putea fi modificată în unele direcțiuni ale ei în ceea ce ne privește. Ar fi de dorit ca și asociațiile surorii să adopte acest principiu și cu puteri unite să cucerim acest vechiu drept al învățătorimii.

E. Tecariu

prezidentul Asociației Corpului didactic primar,
din județul Cernăuți.

Lucrul manual în școala primară. *)

În timpul din urmă se preocupă atât autoritățile școlare, cât și pedagogii din țară cu îndrumarea unui curent nou în educația tinerimii școlare, care să dea în școală un suflu de viață nouă, dezvoltând la copii puteri și bunuri sufletești, ce nu le poate da școala abstractă și rigidă de până acum.

Chestiunea aceasta fiind discutată și la Minister de către comisiunea alcătuită pentru reforma învățământului, s'a hotărât introducerea, resp. sporirea orelor de lucru manual. Totodată s'a hotărât o reformă a celorlalte dexterități, ca gimnastica și cântul, cari vor fi puse pe baze noi, corespunzătoare timpului și nevoilor de astăzi.

Tinerimea se deprinde a munci prin muncă. Inclinății la muncă putem observa și la copii mici în vârstă fragedă cari se simt atrași spre o activitate originală și încearcă să imiteze într'un chip propriu natura încunjurătoare, jucându-se în liber, adunând lut, nisip, pietricele, lemnișoare ș. a. și si clădesc o căsuță, o moară, etc. Însă activitatea aceasta și deprin-

derea la muncă trebuie să se facă treptat, potrivit vârstei și dezvoltării fizice a copiilor. Și copiii sătenilor noștri se deprind la muncă, dar în cea mai mare parte în urma sârăciei pentru câștig, fără ca părinții lor să ia în considerare constituția lor fizică. Nu voiu aminti urmările grele ce rezultă din această creștere greșită a copiilor, care împiedică dezvoltarea lor fizică și sufletească. Nu sunt competent să mi dau părerea, ori de s'ar putea afla un mod oarecare pentru înlăturarea acestor inconveniente. S'ar putea chiar opri prin lege întrebuițarea copiilor la muncă grea până la o vârstă anumită.

Dar nu numai copiii sătenilor, ci și copiii orașenilor au nevoie de muncă fizică. Această idee își croște tot mai mult drumul în timpul de față și se simte necesitatea introducerii lucrului manual, nu numai în școlile primare, ci și în cele secundare.

Din lucrul manual să nu se facă însă o jucărie simplă, căci atunci pierde efectul și nu va fi utilizată în viața practică.

Pe lângă motivele de ordin social mai sunt și cele pedagogice. Nu e potrivit a încorda din cale afară tinerimea numai cu ocupațiuni intelectuale. Atât munca intelectuală, cât și cea fizică trebuie să se aducă în oarecare armonie, căci ocupațiunea specific-intelectuală nu-l face pe om întreg.

Prin muncă se exercită mâna și ochiul. De câte ori se observă că elevii cel mai harnici în clasă sânt foarte neiscușiți la vreo dexteritate manuală. La lucrul manual se exercită ochiul, fiind elevii siliți să facă diferite observări la executarea obiectelor cu privire la dimensiuni și proporțiuni în spațiu. Dacă se execută ceva cu mâna, se vede rezultatul ajuns; munca dă o valoare mai mare, decât cele învățate din cărți și procurându-i elevului bucurie, îndemnându-l la continuarea ei. Și munca intelectuală dă rezultate și procură bucurie, dar efectul muncii manuale e mai mare.

Curentul acesta pentru introducerea lucrului manual e nou la noi în țară. În vremurile mai vechi au propovădit introducerea lucrului manual pedagogii Rousseau, pietiștii și filantropiștii, arătând importanța și necesitatea introducerii pentru băieți, căci pentru fete era introdusă această dexteritate mai de vreme. Lucrul manual, în forma cum se predă astăzi are originea în Danemarca, unde un căpitan de cavalerie Clauson Kaas l-a introdus pentru copiii săi. Mai târziu s'a introdus și în Germania, iar în Lipsca s'a înființat un seminar pentru pregătirea măștrilor de lucru manual. Acolo s'a predat cartonajul, lemnăria, modelajul, sculptura și metalurgia. În vechiul Regat și în Transilvania s'a introdus de mult în diferite școli lucrul manual și rezultatele sunt foarte satisfăcătoare. În celelalte provincii alpine va fi introdus lucrul manual obligatoriu, când va intra în vigoare reforma învățământului.

Introducerea lucrului manual e de neapărută trebuință căci el are afară de importanța pedagogică și socială, și o importanță națională pentru noi Ro-

*) Publicăm din „Școala” din Cernăuți acest articol de importanță pedagogică.

mânil. Tinerimea noastră va câștiga prin lucrul manual plăcere pentru meserii, iar sătenii noștri văzând rezultatele acestui obiect, își vor trimite mai degrabă copiii lor la o meserie, la măștri și școlile speciale.

În modul acesta vom ridica meseria și industria românească.

Harion Gramatovici.

Concertul școlilor normale din Oradea-Mare.

Vineri 18 Maiu a. c. școlile normale din localitate au dat un reușit concert în sala teatrului Regina Maria, în scopul de a strânge un fond pentru excursiuni, cu care să se ajute elevele și elevii lipsiți de mijloace. Nu putem vorbi în parte despre programul bogat al acestui concert. E de ajuns însă să spunem că varietatea corurilor — în majoritate cântece populare românești —, armonia deplină a vocilor conduse de bagheta sigură a neobositului maestru George Strat, precum și frumoasele dansuri naționale executate de echipele de jucători ale ambelor școli, au stârnit admirația tuturor și au fost răsplătite în deajuns, cu nesfârșite aplauze, de către publicul românesc și străin care a binevoit să dea concursul acestei frumoase manifestațiuni de artă și cultură românească. Nu putem uita frumoasele dansuri executate de fete, la reușita cărora a contribuit mult munca depusă de Dna Siminoescu profesora la școala de fete. Un succes deosebit pare a-l fi avut echipa micușilor bihoreni dela școala normală de băieți care a jucat două dansuri oltenesti: *rața* și *brăulețul*.

Ce poate fi mai frumos decât împrumutul acesta al școlărilor de aici dela cei cari au venit de dincolo de Carpați, și împrumutul celor de dincolo dela cei de aici cari înapoiindu-se acolo unde-i va chema nevoile țării, nu vor putea să nu ducă cu ei ceva din sufletul bihorenilor. Aceste împrumuturi reciproce vor ajuta într-o mare măsură la unificarea neamului românesc de care avem atâta nevoie ca să înfăptuiască cât mai repede. Concertul acesta a fost o bună ocazie pentru a face constatarea că aceste școli se mulțesc mult și cu metodă. Dacă aceste școli ale poporului au putut să-și atragă simpatia și admirația publicului acum când sunt la începutul funcționării lor, — acesta fiind al treilea an de când sunt înființate —, nu ne putem aștepta în viitor decât la manifestațiuni culturale din ce în ce mai reușite. Iar destornicii Dl Bota și Dna Teodorescu vor ști să sădească în inima viitorilor fâuritori de suflete dragostea de țărâniea noastră care ei comori neprețuite, făcând din aceste școli două pepiniere, cari vor da serii bune de învățători aici la frontieră.

Am dori ca aceste școli să-și întindă activitatea și în mijlocul țărâniei bihorene pentru a-i putea face cunoscut gradul de cultură al neamului nostru, de care este aproape cu totul străină.

Urăm celor două școli spor la muncă. A. N.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 1319—923.

Circular.

către toate școlile primare din județ.

În Conformitate cu dispozițiile art. 87. din Regulamentul pentru administrația internă a școlilor rurale și cu dispozițiile ordinului Nr. 1092—923 (Școala Nouă Nr. 11.) județul-Bihor se împarte în următoarele cercuri de examene:

I. **Circumscripția Margita—Sălard.**

1. *Cercul Suplacul Bărcăului* cu comunele Balc și Suplac. Data examenului 26 Iunie crt.

2. *Cercul Tăuteu* cu comunele Mișca, Tăuteu, Vamoșlaz, Huta, Voivozi, Sâtlazar, Poclușa, Bógei, Cuzap, Pădurea Neagră, Ciutelec, Spurcani, Popești, Varviz, Borumlaca, Triă, Dornișoara. Data examenului 27 Iunie.

3. *Cercul Spinuș* cu comunele Nădar, Spinuș, Sărcău, Ciulăști, Sarsig, Gurbești, Seliște, Derna, Brusturi, Picleu, Vărasău, Tigănești, Culeșd, Chiuag, Burzuc, Susturoj, Almașel, Sărb, Fegernic și Farnaș. Data examenului 28 Iunie.

4. *Cercul Tămășeu* cu comunele Sălard, Iacohodoș, Sântimreu, Vaida, Feleghază, Tămășeu, Parhida, Nluved, Cetarib, Tăutelec, Cătușul Kily. Data examenului 29 Iunie.

5. *Cercul Abramul superior* cu comunele Iteu, Cohan, Dijir, Chirbiș, Săiug, Abramul superior, Ghida, Margine, Satul Barbă, Săldăbagiu, Almașul mic. Data examenului 2 Iulie.

6. *Cercul Marghita* cu comunele Ghetea, Cheț, Marghita. Data examenului 3 Iulie.

7. *Cercul Cristur* cu comunele Bodislău, Albiș, Abrămuș, Petreu, Chiraleu, Cristur. Data examenului 4 Iulie.

Comisar de examene pentru toate cercurile dl. Dr. Caba, Augustin.

II. **Circumscripția Sechehid—Mihaifalău.**

1. *Cercul Mihaifalău* cu comunele Mihaifalău, Cheniz, Silindru, Simian, Tarcea.

Data examenului pentru Mihaifalău 26 Iunie, pentru restul comunelor 27 Iunie.

2. *Cercul Vașad* cu comunele Vașad, Pișcolt, Petreu. Data examenului 28 Iunie.

3. *Cercul Otoman* cu comunele Sălacea, Otoman. Adon. Data examenului 30 Iunie.

4. *Cercul Sechehid* cu comunele Sechehid, Chereșereu Cherechiu, Târgușor, Ciocăia, Olosig Cade, mare, Coliu. Data examenului în Sechehid la 1. iar restul comunelor la 2 Iulie.

5. *Cercul Sântiob* cu comunele Cubulcut, Sântiob Sântnicolau, Ciuhoiu și Cenălaș. Data examenului 3 Iulie.

6. *Cercul Diosig* cu comunele Diosig și Ianca. Data examenului 4 Iulie.

7. *Cercul Biharia*, cu comunele Biharia, Covaceu, Paleu, Uileac, Santăul mare, Santăul mic. Data examenului 5 Iulie.

8. *Cercul Episcopia* cu comunele Episcopia, Săldăbagiu, Sântianoș, Bors, Zomlin, data examenului 6 Iulie.

Comisar de examene la toate cercurile dl *Iosif Fersigan*

III. **Circumscripția Aleșd—Centrala.**

1. *Cercul Bratca* cu comunele Feceteu, Birtin, Bucea, Bulz, Remeș, Ponoară, Lorău, Damiș, Balnaca, Șuncuiuș, Valea neagră, Beznea, Cornișel. Data examenului 26 Iunie.

2. *Cercul Vadu—Crișulul* cu comunele Vaș, Borod, Bozozel, Cetea, Valea Mare, Cacucul mic, Dobârcești, Josani—Butani—Măgești, Luncșoara, Data examenului 27 Iunie.

3. *Cercul Tețche* cu comunele Tețche, Aștileu, Peștere, Chistag, Lugașul inf. Lugașul sup. Hotar, Fășca, Vârciorog. Data examenului 28 Iunie.

4. *Cercul Tileagd* cu comunele Tileagd, Telechiu, Uileac, Poșalaca, Orvind, Băla'a. Botean, Data examenului 30 Iunie.

5. *Cercul Săcădat* cu comunele Săcădat, Sărând, Borșea, Tilecuș, Serghiș, Surduc, Copăcel, Chigic, Sabolciu, Ineu. Data examenului 29 Iunie.

6. *Cercul Oșorhei* cu comunele Oșorhei, Oșorhei vii, Fughiu, Husasău, Alparea, Chieriu, Felcheriu. Data examenului 2 Iulie.

7. *Cercul Haieș* cu comunele Haieș, Rontău, Cordău, Betfia, Sântelec, Hidișelul inf. Hidișelul sup. Mierlău, Apateul român, Ciheiș, Sântmartin, Seleus. Data examenului 4 Iulie.

8. *Cercul Aleșd* cu comunele Aleșd, Peșteș, Sinteu, Tinăud, Groși, Aușeu, Ortiteag, Data examenului 6—7 Iulie.

Comisar de examen dl *Iosif Tripon*.

IV. **Circumscripția Salonta—Centrala.**

1. *Cercul Leș* cu comunele Leș, Nojorid, Chișirid, Păușa, data examenului 26 Iunie. Comisar de examen *Pop Ioan* din Oradea-mare.

2. *Cercul Cefa* cu comunele Gepiu, Bicaciu, Cefa, Berechiu, Sântmielăuș, Roj, Ateas, Inand, data examenelor 27 Iunie. Comisar de examen *Costa Joan* din Cefa.

3. *Cercul Ciomeghiu* cu comunele Ciomeghiu, Tămașda, Bolumb, și Ant data examenului 28 Iunie. Comisar de examen *Neagrău Iosif*, din Tămașda.

4. *Cercul Tulca* cu comunele Tulca, Homorog, Ianoșda, Căușd, Data examenului 29 Iunie. Comisar de examen *Chinez Andrei* din Salonta.

5. *Cercul Gherac* cu comunele Gherac, Arpad, Cighed, Mociar, (pusta) Data examenului 30 Iunie. Comisar de examen *Indrieș Teofil* din Tulca.

6. *Cercul Giriș* cu comunele Giriș, Tarian Sântandrei, Toboliu, Cheresig data examenului 3 Iulie. Comisar de examen *Gurbean Alexandru* din Cheresig.

Învățătorii din comunele unde sunt elevi în clasa

V. și VI. se vor prezenta cu acești elevi în centrele indicate la data fixată.

Comunele din plășile Beiș, Ceica, și Vașcău, vor fi împărțite în cercuri din partea dlui Roșu Ioan subvizor, din Beiș, iar cele din Tinca și Beliu din partea dlui Teuca Vasile din Tinca. Dîor vor aviza pe învățătorii din plasele încredințate pentru control.

În legătură cu aceasta se comunică, pentru stricte conformare, că Ministerul Instrucțiunii cu ordinul Nr. 42335—923. dispune că fixarea și ținerea examenelor cade exclusiv în competența organelor de control ale statului.

Atragem atențiunea învățătorilor confesionali stațiificați și nestatiificați, că examenele eventual facute sub conducerea dlor protopopi se consideră de nule și au să se prezinte cu elevii din clasele ultime la centrele și datele fixate mai sus, la caz contrar se va proceda în contra lor pe cale disciplinară.

II.

Nr. 1107—1923.

Circular.

către toți învățătorii din județ.

Din rapoartele înaintate Dir. Gen. Instr. din Cluj se constată că elementele ce se prezintă la examene de primire la școlile normale sunt aproape exclusiv absolvenții de numai 4 clase primare cari n'au împlinit nici vârsta reglementară și n'au terminat nici materia prescrisă pentru cursul primar.

Slaba pregătire a aspiranților dovedită cu ocazia concursului se datorește mai ales faptului că planul analitic al cursului primar ardelenesc prevede prea sumară materia pentru cele 4 clase primare, rămânând partea precumpănitoare a materiei pe seama celor 2 clase superioare.

Și în fine, slaba pregătire a aspiranților se mai datorește și unora dintre învățătorii școlilor noastre populare cari lipsesc de la datorie sau nu sunt în deajuns pregătiți și orientați asupra cerințelor școlii primare și normale.

Față de aceste constatări reale, Min. Instr. se vede nevoit a suprima dreptul elevilor ardelenși de a se înscrie în școlile normale (tip 6 clase) numai cu 4 clase primare și față a fi împlinit vârsta reglementară de cel puțin 12 ani.

În conformitate și cu Regulamentul pentru administrația interioară a școlilor normale din 1915 în școlile normale cu 6 clase nu vor mai putea fi înscriși decât elevii cari au terminat cursul elementar complet (6 clase) iar cei cu mai puține clase numai în cazuri excepționale și în urma unei aprobări ministeriale speciale.

Fîind mai departe dovedit că elevii proveniți din alte categorii de școlile decât cele primare și normale nu posedă de loc unele cunoștințe cerute de planul analitic al școlilor normale, sau nu le posedă în măsură suficientă, s'a dispus ca toți elevii cari vin de la alte școli și candidază pentru clase superioare de școala normală să fie supuși regulă-mentat unui examen diferențial foarte riguros din toate obiectele care figurează în programul școlilor normale. Candidații pentru clase superioare vor trebui să aibă vârsta corespunzătoare a elevilor școlilor normale din aceste clase.

Nr. 1169/923.

III.

Circular

către toate școlile primare de stat urbane, rurale de ucenici și agronomice din județ.

În baza ordinului Nr. 8952/923 la școlile cu limba de propunere neromână vacanțele de sărbători sunt aceleași ca la școlile române.

Considerând că elevii și profesorii acestor școli sunt de altă religie, li-se va acorda zile libere și în zilele de sărbătoare mai mare după religia majorității elevilor. La Crăciun, Paști și Rusalii se va întreprinde cursurile pe ambele 2 zile de sărbătoare.

Nr. 1040/923.

IV.

Circular

către toți învățătorii din județul Bihor.

În baza ordinului Nr. 7905/923 al Ministerului Instrucțiunii Dir. Gen. Cluj se comunică, că pentru viitor nu se vor mai admite la nici un caz vacanțele pentru zile de târg, ci instrucția va urma continuativ în toate zilele, admitându-se numai 2 jumătăți de zile vacanță săptămânală.

Nr. 1209/923.

V.

Circular

către toți învățătorii de la școlile de toate categoriile din județ.

Fundația culturală P. Carol ne aduce la cunoștință că a întocmit după normele cele mai moderne cataloage de toate cărțile românești pentru copii, tineret, săteni, muncitori etc. Tipărirea și distribuția lor ar fi o povară materială prea grea pentru fundație. Această operă culturală merită toată atenția și trebuie ajutată și de aceea Ministerul Vă roagă a o recomanda tuturor dirigintilor de școli primare și comitetelor școlare din județul Dv. cu fiecare școală și bibliotecă să se aboneze la următoarele cataloage:

1. Catalogul publicațiilor pentru învățători pentru tineretul de la țară și săteni;

2. Catalogul pentru copii este însoțit și de o călăuză teoretică și practică intitulată „Literatura copilăriei și șezătorile cu copii în care se grupează toată literatura copiilor după vârsta, sex, anotimpuri, medii sociale etc. Costul acestor cataloage cu anexa e de 45 lei total. Fundația se obligă să dea gratis cataloagele No 2. Expediția se va face de Fundație.

Toate cărțile arătate în cataloage din câte sunt în comerț Fundația le are în depozit și poate furniza la cerere școlilor și bibliotecilor.

Comandă cu provocare la Nrul de mai sus, se vor cere prin acest Revizorat.

Nr. 1183/923.

VI.

Circular

către toți învățătorii din județul Bihor.

Ordinul Nr. 39718/923 al Ministerului de Interne se comunică pentru orientare în cele ce urmează:

Cu referire la ordinul nostru circular Nr. 82361 din 14 Noiembrie 1922, avem onoarea a Vă face cunoscut, că din partea mai multor prefecturi de județ am primit rapoarte prin care srată că învățătorii cu ocazia aranjării serbarilor școlare și culturale înămplina mari greutateți din partea organelor financiare care le pretind diferite taxe. Ministerul de finanțe căruia am cerut relațiuni asupra acestei chestiuni ne răspunde prin adresa Nr. 22148 din 4 Mai c., că dacă este vorba numai de spectacole școlare organizate

de către comitetele școlare în vederea strângerei de fonduri pentru școli, aprobă ca autorizațiile de către funcționarea spectacolelor să se dea de către percepători fiscali cu avizul pretorilor respectivi comunicând Administrațiilor financiare fiecare caz în parte. Comunicându-Vă cele ce preced, avem onoarea a Vă ruga să dați ordin organelor dependente de Dvs. în acel județ, să pună în vederea Comitetelor școlare respective ca ori de câte ori vor organiza serbări școlare și culturale să se conforme dispozițiilor de mai sus luate de Ministerul Finanțelor p. Ministru: Indescifrabil (ss) p. Director General: G. Ștefănescu (ss).

Nr. 1162—1923.

VII.

Circular.

către toți învățătorii ajutori și suplinitorii din județ.

Se comunică învățătorilor ajutori și suplinitorii, că în baza ordinului Nr. 49294—1923 al Ministerului Instrucțiunii, examene particulare la școlile normale nu se mai fac. Învățătorii de aceasta categorie după trei ani vor face examen de definitivat și vor fi asimilați cu normalisții.

Revizoratul școlar.**INFORMAȚIUNI**

Cursuri de vară pentru învățători. În vederea pregătirii suplinitorilor învățători din vechiul regat, precum și pentru învățătorii titulari din teritoriile alipite, ministerul a instituit cursuri pedagogice de vară, cari vor începe să funcționeze de la 5 Iulie și vor dura 40 de zile. Pentru învățătorii titulari din teritoriile alipite, români sau streini, cursurile se vor ține după cum suntem informați, la Craiova și la Câmpulung pentru învățătorii din circumscripțiile Târnăveni și Oradiei, Vom reveni.

CARTI ȘI REVISTE.

Puncte de vedere de Gh. Bota. Distinsul nostru colaborator, Dl Gh. Bota, directorul școlii normale de învățători din orașul nostru, ne-a surprins cu o simpatică broșură, apărută cu titlul de mai sus. Un mănunchi de articole, publicate în diferite reviste, tratând într-o formă ușoară, clară și interesantă chestiuni curente de pedagogie, psihologie și filozofie. Sunt probleme de actualitate, care privesc și în ereșează în special pe membrii corpului didactic. O recenzune mai largă vom face în numărul viitor. Ne împlinim deci o datorie recomandând și îndatorând chiar pe fiecare dascăl să-și îmbogățească biblioteca particulară și școlară cu această broșură de un netăgăduit folos. Costă numai 14 Lei și se poate procura de la administrația revistei noastre (biroul revizoratului).

Cuprinsul.

Școala noastră de ucenici	Gh. Tulbure
Importanța școlii de ucenici	C.
Preoți — învățători	Preot P. Morușca
Salarul unic	E. Tocariu.
Lucrul manual în școala primară	I. Gramatovici.
Concertul școlilor normale din Oradea-Mare	A. N.
Partea Oficială	* * *
Informațiuni	* * *
Carti și reviste	* * *